

Mijnheer de burgemeester, Geachte schepenen en voorzitters, Dames en Heren Genodigden, Beste Vrienden.

Het is mij een grote eer om, voor dit eminent gezelschap in Brasschaat, op de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap, het woord te mogen voeren.

U vraagt zich ongetwijfeld af waarom hier, voor U, een Leuvense professor uit de Faculteit van de Ingenieurswetenschappen staat. Ik zal U meteen geruststellen. Ik ga geen college geven over de laatste stand van zaken in de kwantummechanika, noch over de bioinformatica, noch over de exponentiële ontwikkelingen in de systeembioïologie of lyrisch uitweiden over de fantastische mogelijkheden van de moderne breedbandtechnologieën. Ik zie dat U een lichte teleurstelling moet onderdrukken, want het zijn ongetwijfeld ook boeiende themata.

De reden van mijn aanwezigheid hier is echter veel prozaischer. Ik werd uitgenodigd door Jo Casaer, uw schepen van cultuur, die ik twintig jaar geleden leerde kennen op het federale kabinet van Wivina Demeester, toen ikzelf de kabinetschef was van wetenschapsbeleid.

Jo bleek de broer te zijn van collega professor Paul Casaer, eminent geneesheer-specialist in ons Leuvense Gasthuisberg-ziekenhuis. Maar een andere broer van Jo is Hugo Casaer, de burgemeester van Beersel, een fusie-gemeente met daarin ook Alsemberg, mijn geboortedorp.

Alsemberg en Beersel zijn gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel. De Vlaamse Rand, dames en heren, de Rand 'waar Vlamingen thuis zijn'. U kan die Rand, met zijn kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde die maar niet gesplitst geraakt, met enige verbeelding zien als de moderne versie van de Groeningenkouter. In die Rand ben ik opgegroeid en liep ik school. De voorzitter van de vzw de Vlaamse Rand, was mijn vader, tot aan zijn overlijden enkele jaren geleden.

Vanuit die achtergrond heb ik dan ook niet lang gearzeld toen ik door Jo werd uitgenodigd om hier het woord te voeren. Het is een kleine wereld, inderdaad, en over die kleine wereld wil ik het met U ook hebben.

Dames en Heren,

Wat vieren we eigenlijk vandaag? Natuurlijk vieren we de Guldensporenslag, de overwinning, meer dan 700 jaar geleden, in de zompige akkers van West-Vlaanderen, van de Vlaamse Gilden op de franstalige bourgeoisie. Deze herinnering behoort tot het collectief geheugen van alle Vlamingen. Toen wij als ketjes, in de heuvelachtige velden van

Alseberg, de Guldensporenslag naspeelden, daartoe geïnspireerd door de Witte van Zichem, begrepen we eigenlijk niet goed wat 'Schild en Vriend' precies inhield. Pas later hoorde ik van de hypothese dat de nogal nonsensicale leuze 'Schild en Vriend', een volkse verbastering was van de veel logischer vraag 'Des Gilden Vriend?', met een vraagteken. 'Bent U een vriend van de Gilden', in het Middeleeuws Vlaams: ' 's Gilden Vriend?', lijkt inderdaad meer plausibel. En het verklaart ook waarom bij een negatief antwoord, de goedendag werd bovengehaald.

Vandaag vieren we dus de Guldensporenslag, maar natuurlijk ook veel meer. Toevallig hebben we vandaag ook een kersverse Vlaamse regering. Toeval, neen natuurlijk. 'Wonder een is geen wonder', zei de Bruggeling Simon Stevin al. De Vlaamse regering is vanzelfsprekend het symbool bij uitstek van onze groeiende autonomie. U kan het, om politieke redenen, misschien oneens zijn met de keuze van mensen die onze ministers zullen worden, of met de niet-keuze van mensen, die het niet zullen worden. Maar, het feit zelf dat wij, Vlamingen, in volledige autonomie, ontvoegd, ons eigen Vlaams Parlement kunnen kiezen, is toch een uitermate belangrijke verworvenheid.

Vlaanderen is een autonome regio in het Europa van de regio's. Ik voel wel veel voor het beeld dat nationale staten langzaam verdampen, en dat nationale grenzen littekens zijn van een ver en soms grijs verleden. Dit is niet enkel een romantisch beeld. We moeten eerst Vlaming zijn om Europeër te worden, zei August Vermeylen. Maar ook economen hebben aangetoond dat regio's, die ongeveer even groot zijn als Vlaanderen, zowel in geografie als in demografie, perfect coherent aanstuurbaar zijn op cultureel, economisch en budgettaire vlak, wat stevast leidt tot grote welvaart en welzijn. In De Standaard van gisteren konden we nog lezen dat Vlamingen de rijkste Europeanen zijn. Ondanks de crisis, die niet alleen de bedrijven, maar ook de gezinnen zwaar in de portefeuille heeft getroffen, heeft één op zes Vlaamse gezinnen nog steeds 75 000 € of meer in zijn spaarpot. We beleggen ze wel niet meer, ze staan gewoon op onze spaarboekjes te wachten op betere tijden. Riscicoloos, althans, dat denken we en dat hopen we. Maar, de vooruitzichten zijn somber. In West-Europa vreest één gezin op twee dat er de komende twaalf maanden niet verder zal kunnen gespaard worden.

Met andere woorden, dames en heren, valt er eigenlijk wel te vieren vandaag? Of, figureren we vandaag eerder in een soort 'dance macabre', zoals de Middeleeuwen in het aanschijn van de Pest.

De financieel-economische-budgettaire crisis van vandaag is ongezien. De instorting van de high-tech internet-bubble van 2000 hadden we nog maar net verteerd, of we werden overspoeld door de tsunami van problemen in de financiële sector. De gevolgen ervan zijn dramatisch en het probleem is, dat we ze maar heel geleidelijk beginnen te voelen.

Er wachten de nieuwe Vlaamse regering dus ongelooflijke uitdagingen. Er is een krimpende budgettaire beleidsruimte. Voor het eerst in haar bestaan moet een Vlaamse regering

besparen, en, maar liefst 2 miljard euro. En tegelijkertijd wil men de regionale economie aanzwengelen met slimme overheidsinvesteringen, de moderne versie van een Keynesiaans beleid, en toch nog voldoende middelen overhouden voor het onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, het milieu en de sociale bescherming van alle Vlamingen. Een grotere budgettaire en politieke paradox is amper denkbaar.

Daarom juist is het regeerakkoord van afgelopen woensdag uitermate belangrijk. Ik weet het, de meesten onder U hebben de tekst intussen reeds lang op hun nachtkastje liggen. Maar voor degenen die dit nog niet hebben gedaan, wil ik graag enige toelichting verschaffen.

Hoofdstuk II van het regeerakkoord gaat over Vlaanderen in Actie en bevat een hele reeks van beleidsvoorstellen, gecentreerd rond 5 Doorbraken: De lerende Vlaming, de open ondernemer, het innovatiecentrum Vlaanderen, Vlaanderen als slimme logistieke draaischijf van Europa en tenslotte Vlaanderen als groen en dynamisch stedengewest.

Als kabinetschef van Yves Leterme, toen deze nog minister-president was van Vlaanderen, heb ik het genoeg gehad om dit nieuwe plan te concipiëren, in december 2005 te lanceren en daarna te coördineren, vooraleer het werd overgenomen door de ploeg van Kris Peeters. Dit was als het ware *in tempore non suspecto*, voor er van enige financiële crisis sprake was.

We wilden een mobiliserende actie voor alle Vlamingen. In het begin lieten we ons inspireren door Flanders Technology van wijlen Gaston Geens, de voorzitter van wat toen nog heette, de Vlaamse Executieve. Geens realiseerde zich als geen ander dat de prille Vlaamse regering van de beginjaren 80, nood had aan een groot en visibel plan, dat naderhand zou uitgroeien tot Flanders Technology. Hij realiseerde zich dat wetenschap en technologie belangrijke 'drivers' zouden worden in de moderne economie. De geschiedenis heeft zijn visie bevestigd. Naast Arbeid en Kapitaal, volgens Marx de twee sleutel ingrediënten van de economie, weten we nu dat ook Kennis een belangrijke en determinerende factor is in de moderne samenleving.

We leven niet zozeer in een biotoop, maar wel in een technotoop. De pervasiviteit, de alomtegenwoordigheid van wetenschap en technologie in ons dagelijks leven, is één van de belangrijkste kenmerken ervan. Technologie zit in onze voeding, ons milieu, in onze gezondheidszorg, in de communicatie, de mobiliteit, en jammer genoeg ook in oorlog en vrede; Van de meeste van deze technologieën was vijftig jaar geleden geen sprake. Deze ongelooflijke impact van wetenschap en technologie manifesteert zich op alle vlakken van menselijke intercommunicatie, ethiek, verantwoordelijkheid, realiteit, democratie, gemeenschap, politiek, cultuur, kunst, criminaliteit en legaliteit.

Een andere kenmerk van de technotoop is de globalisering, gecatalyseerd door de toenemende 'verwebbing', de talloze netwerken van elektriciteit, telecommunicatie, internet, GPS, enz... die ons met elkaar verbinden. Deze globale verbondenheid leidt tot een

mondiale uniformisering en standaardisering van technologische protocols, globale trends in mode, film, muziek, en taal in de *lingua franca* van vandaag, het Engels.

Dames en Heren,

Deze verwebbing is eigenlijk heel indrukwekkend. Het meest sprekend voorbeeld is natuurlijk het Internet. Wist U trouwens dat het Internet is uitgevonden door een Vlaming, de in Tongeren geboren Robert Cailliau ?

Dat het internet een fantastisch instrument is, moet ik U wellicht niet vertellen. Maar toch, ik wil er eventjes bij stilstaan door U een kleine quiz-vraag te stellen, niet direct over het internet, maar wel over het internet avant la lettre, namelijk de telefonie.

Hoeveel telefoontjes moet U doen om een boodschap bij de Paus van Rome te krijgen ? Denkt U even rustig na.

In mijn geval zijn dat er drie. Ik doceer namelijk aan een katholieke universiteit. Als vice-rector van de universiteit kan ik de rector bereiken met een telefoon. Ik denk niet dat de rector rechtstreeks naar de Paus kan bellen, maar hij kan dat wel naar de Kardinaal, de groot-kanselier van onze universiteit. En we mogen toch veronderstellen dat die rechtstreeks kan confereren met de Paus. M.a.w., mijn paus-getal is drie. Drie telefoontjes zijn nodig om mijn boodschap onrechtstreeks bij de Paus af te leveren.

Maar straks, tijdens de receptie, kan U mij aanspreken i.v.m. de Paus, en daarom is uw paus-getal vier. Slechts eentje meer dan dat van mij. Want wanneer wij straks op de receptie beter met mekaar kennis hebben gemaakt, kan U mij opbellen, en vandaar in het netwerk van de Paus geraken. Ik heb Paus-getal drie, en daarom heeft U allen Paus-getal maximum vier.

Dames en Heren,

Het WereldWijde Web heeft dezelfde eigenschap. Gemiddeld hebt U niet meer dan 6 klikken nodig met de muis om een willekeurige website op het internet te kunnen bereiken. Ook vanuit Brasschaat. 6 keer klikken, en om het even welke informatie rolt zich *in extenso* uit voor uw ogen. Is dat niet fenomenaal? *'It's a small world after all'*, en zo wordt deze eigenschap van dit soort netwerken, *the small world phenomenon*, trouwens ook genoemd.

Het internet is daardoor een belangrijke catalysor in de globalisering van de wereld. De wereld is ons dorp geworden. Maar er zijn natuurlijk ook andere catalysatoren van die globalisering. Denk maar aan de media, de 'global village' van CNN, het feit dat we misschien binnenkort allemaal de Mexicaanse griep hebben omdat er op elk moment honderden miljoenen mensen reizen naar business- en vakantiebestemmingen, of de globale klimaatsveranderingen waarvan de al dan niet vermeende gevolgen nog wat onduidelijk zijn.

Een belangrijke vraag is of we als Vlaming klaar zijn om onze welvaart en welzijn te handhaven in deze geglobaliseerde wereld ? Met andere woorden, zijn we internationaal genoeg ?

Ik hoor U al denken: Natuurlijk wel ! Vlamingen zijn toch experts in internationalisering ? Op dat gebied zijn we immers ervaringsdeskundigen, en dat sinds vele generaties ! Zijn we niet van oudsher geïnvadeerd en gedomineerd geweest door andere volkeren ? Italianen, Zweden, Noren, Denen, Bourgondiërs, Fransen, Spanjaarden, Oostenrijkers, Nederlanders en Duitsers: allemaal werden ze aangetrokken tot de wingewesten die het Graafschap Vlaanderen, het hertogdom Brabant en het Prinsbisdom Luik hen boden. Hebben we daaruit niet geleerd hoe ons aan te passen, hoe door te bijten en hoe standvastig te zijn in onze overtuigingen ? Zijn we daarom niet de beste leerlingen van Europa wanneer het op talenkennis aankomt, en algemene levenscultuur ?

Natuurlijk wel. Het zijn vaardigheden die Vlamingen maken tot wat ze zijn. Maar dat is, wat ik zou noemen, de passieve kant van de internationalisering. Het is de internationalisering, die we ondergaan.

De hamvraag is: Zijn we zelf assertief genoeg ? Grijpen we wel genoeg de opportuniteiten van de globalisering in plaats van ze te vrezen ? Hebben we zelf wel een open kijk op de wereld, waarin de nieuwe, grote economieën van Brazilië, Rusland, India en China steeds dominanter worden. Zijn we wel mercantiel genoeg, met de nodige branie die we misschien van onze Noorderburen kunnen leren ? Zijn we wel ambitieus genoeg in onze economische aspiraties ? Zijn we tevreden met 5 Belgische ondernemingen in de wereldtop 500, daar waar Nederland er twaalf heeft ? Blijven onze studenten niet teveel hangen rond de kerktoren, zodat we ver onder het objectief blijven van 20 % studenten, die minstens 1 jaar in het buitenland studeren ? En, dames en heren, over de Rode Duivels durf ik zelfs niets zeggen.

Dames en Heren, Geachte Genodigden,

Daarover gaat Vlaanderen in Actie ! Vlaanderen in Actie, en het regeerakkoord, bevatten heel wat concrete maatregelen om ons onderwijs, ons onderzoek, onze economie, ons gezondheids- en welzijnsinstrumentarium te verbeteren. Maar misschien nóg belangrijker is dat Vlaanderen in Actie gaat over de noodzakelijke mentaliteits- en cultuursveranderingen, te beginnen bij onze jongeren, veranderingen die nodig zijn om Vlaanderen nog welvarender te maken, nog beter om in te leven en vooral nog robuuster in de vaart der volkeren. En, zoals we allemaal weten, zijn mentaliteits- en cultuurveranderingen de moeilijkste.

Ik hoop dan ook met U, dat we de verwezenlijkingen van Vlaanderen in Actie, binnen pakweg 10 jaar, zullen kunnen vieren. Ik stel voor dat we afspreken op 11 juli 2020. Vlaanderen zal internationaal zijn, of het zal niet zijn !

Ik dank U.